

Bilaga till Förstudie om uppföljning av integration 2025. Kartläggning av några länders metoder för att följa upp integration

Inledning

I december 2024 fick Statistiska centralbyrån i uppdrag att genomföra en förstudie om uppföljning a integration. I det uppdraget ingick att studera och analysera metoder som används i samma syfte i jämförbara länder. I denna bilaga sammanfattas delar av arbetet i länderna Belgien, Tyskland, Danmark och Kanada. I förstudien ska möjligheter att följa upp de integrationspolitiska delmålen om social och kulturell, samt demokratisk integration särskilt undersökas.

Uppföljning av integration och social samhörighet i Belgien, Tyskland, Danmark och Kanada

Belgien (Flandern)

Syftet med integrationsundersökningarna för Flandern i Belgien är att följa olika aspekter av integrationspolitiken som i dag inte kan kartläggas genom administrativa data. Hit hör bland annat social sammanhållning, interkulturella kontakter och attityder till mångfald. För att hitta en balans mellan behovet av frekventa uppdateringar och djupgående analys har två metoder kombinerats. Regionen uppdrar årligen ett undersökningsföretag att genomföra en kort webbundersökning (Living Together Barometer, BarSam). Vart femte år genomförs en mer omfattande undersökning genom pappersenkäter och besöksintervjuer (Living Together in Diversity, SID), också den genomförs av ett undersökningsföretag.

Urval och datainsamling

Den årliga webbundersökningen har ett urval av 12 000 individer. Två tredjedelar av urvalet består av personer som bor i regionen Flandern, och en tredjedel av urvalet består av personer som bor i huvudstadsregionen Bryssel. Totalt genomförs fyra utskick av

undersökningen. Frågeformuläret tar cirka 10 minuter att besvara och alla som svarar får en belöning värd 10 euro. Missivet och pappersenkäten är på nederländska. Då svarsfrekvensen bland personer med utländsk bakgrund i genomsnitt är lägre än bland personer med belgisk bakgrund och frågeformuläret frågar efter språkkunskaper i nederländska, beslutades det att tillhandahålla missiv och frågeformulär på engelska och franska för dem som varit kortare än 10 år i landet. De som svarar på webbenkäten kan välja att göra det på nederländska, franska, engelska, tyska, spanska eller arabiska. Redovisningsgrupperna som används för resultaten från barometern är Födda i Belgien (med föräldrar födda i Belgien), Född inom EU (eller med föräldrar födda inom EU) och Född utanför EU (eller med föräldrar födda utanför EU). Enkät och besöksintervjuundersökningen som genomförs vart femte år syftar till att ge ökad kunskap om olika gruppers integration. Den genomfördes 2017 och 2022, bland personer med ett marockanskt, turkiskt, polskt, rumänskt eller kongolesiskt ursprung. Dessa är de största invandrargrupperna i Flandern. År 2022 undersöktes också en grupp personer med afghanskt ursprung. Urvalet har varit cirka 10 000 personer, dvs. ungefär 1 500 i respektive grupp. Hälften av urvalet har erbjudits möjlighet att svara via webb/papper och hälften var avsett för besöksintervjuer. Redovisningsgrupper i undersökningen är respektive nationalitet samt födda i Belgien.

Frågor

Många frågor omfattar uppgifter som i Sverige kan tas fram från registerdata, t.ex. sysselsättning, utbildning och vem man bor med. Utöver det ställs frågor om:

- Livsåskådning/religion,
- Hur många vänner man har med belgiskt eller utländskt påbrå
- Om man är medlem/aktiv i en förening
- Om man känt sig diskriminerad
- Hur man bedömer sin hälsa mm.
- Tillit, samhörighet och upplevt egenvärde.¹
- Hur bra man läser, talar och skriver värdlandets språk.

Resultaten redovisas här: [Dashboard | Barometer samenleven](#)

Frågeformuläret utformades 2016 inför den första upplagan av undersökningen. Valet av innehåll baserades på luckor som fanns i den dåvarande uppföljningen av integrationspolitiken. En första version av frågeformuläret presenterades för en omfattande grupp experter inom såväl myndigheter för integration som för experter med marockanskt, turkiskt, polskt, rumänskt eller kongolesiskt ursprung. Båda expertgrupperna gav insikter som medförde att enkäten justerats. En

¹ Instämmer du eller inte i påståendet "Jag känner att jag betyder lika mycket för samhället som de andra medborgarna".

slutlig justering kom efter omfattande testintervjuer med målgrupperna. Inför genomförandet av undersökningen görs strategiska urval i bostadsområden. Därefter genomför cirka 100 intervjuare som talar olika språk besöksintervjuer. Inför undersökningen har de fått gå en omfattande utbildning. Svarsfrekvenserna varierade mellan 36 och 55 procent hos personer födda i någon av de utvalda ursprungsländerna. Fördelningen mellan enkät och intervju var 50/50 i dessa grupper. Hos personer födda i Belgien låg på svarsfrekvensen på 54 procent och av dessa svarade 68 procent via enkät. Efter insamling viktades materialet baserat på kön, ålder, ursprungsland och urbaniseringsgrad.² Resultaten redovisas här: [Dashboard | Samenleven in diversiteit](#)

Danmark

Danmark har nio delmål för sin integrationspolitik och följer upp delmålen bland annat med en Medborgarskapsundersökning, som görs årligen på uppdrag av Udlændinge- og Integrationsministeriet. Undersökningen genomförs av Danmarks statistikbyrå sedan 2012. Den senaste undersökningen genomfördes under 2024, med webbformulär och telefonintervjuer som insamlingsmetod.

Urval

Deltagarna i Medborgarskapsundersökningen är personer 18 år eller äldre, utrikes födda (bott i Danmark i minst tre år) och personer med utländsk bakgrund och en jämförelsegrupp med personer med dansk bakgrund. Från 2012 till 2020 kom respondenterna från tre grupper. Sedan 2021 har utrikes födda och personer med utländsk bakgrund delats in i personer med ursprung i MENA-länder (Mellanöstern och Norra Afrika) samt Turkiet och personer med ursprung i övriga icke-västliga länder. Från och med 2022 görs urvalet från följande sex grupper: 18–29 år med ursprung i MENA-länder eller Turkiet, 18–29 år med ursprung i övriga icke-västliga länder, 30+ år med ursprung i MENA-länder och Turkiet, 30+ år med ursprung i övriga icke-västliga länder, 18–29 år med ursprung i Danmark, 30+ år med ursprung i Danmark.

Representativitet och svarsfrekvens i undersökningen

Svarsfrekvensen i den danska undersökningen var 31 procent 2024. Svarsandelarna är lägre för unga i alla urvalsgrupper och lägst bland unga med ursprung från MENA-länder eller Turkiet. Största skillnaden mellan unga och äldre finns i urvalsgrupperna med dansk bakgrund. Svarsfrekvensen i alla grupper varierar mellan 23 procent (unga med ursprung i MENA-länder eller Turkiet) och 50 procent (äldre med dansk bakgrund). En rad åtgärder har vidtagits för att öka svarsfrekvensen. Först och främst är frågeformuläret så kort som möjligt för att minska

² Storstad eller landsbygd.

uppgiftslämnarbördan. Enkäten har översatts till sex olika språk. Dessutom skickas extra påminnelsebrev och påminnelser görs via e-post, sms och telefon. De som svarar får en ekonomisk belöning. För att säkerställa att analysen är representativ har data viktats. Viktningen görs för respektive urvalsgrupp. Uppgifterna viktas på grundval av kön, ålder, födelseregion, familjetyp, anställningsstatus, utbildning, boenderegion och familjens inkomst.

Frågor

Frågeformuläret bestod av frågor uppdelade i följande kategorier:

- Delaktighet
- Likabehandling
- Erkännande³
- Negativ social kontroll/hedersförtryck
- Jämställdhet
- Språkkunskaper i danska
- Vänner och anknytning och
- Tro och religion.

Frågorna om negativ social kontroll/hedersförtryck ställs enbart till åldersgruppen 18 till 29 år. Frågor om negativ social kontroll/hedersförtryck, jämställdhet, rättigheter och tro/religion har ett större partiellt bortfall, dvs. respondenter har valt att inte svara på de frågorna i högre grad. I fall där svarunderlaget har varit litet har flera redovisningsgrupper slagits samman. På flera områden görs inte en jämförelse med personer med dansk bakgrund. Då undersökningen görs årligen är förändringarna oftast väldigt små från år till år. Flera indikatorer visar ingen signifikant förändring efter 12 år.

Undersökningen redovisas årligen här: [De nationale målsætninger – Integrationsbarometer.](#)

Tyskland

Den tyska integrationsbarometern genomförs vartannat år av Sachverständigenrats für Integration und Migration (Expertrådet för Integration och Migration).

Urval

Målpopulationen för undersökningen är personer som har fyllt 15 år och som är bosatta i Tyskland. Undersökningen utförs som telefonintervjuer och svarsmängden bestod 2024 av 15 020 personer, vilket motsvarar en svarsandel på 10 procent. Målpopulationen delas in i fem grupper: Personer utan migrationsbakgrund, ”(Spät-) Aussiedler”, dvs. personer som härstammar från områden som Tyskland förlorade i

³I vilken utsträckning tror du att människor i Danmark erkänner invandrarnas insatser i samhället? (vår översättning).

andra världskriget, personer med turkisk härkomst, personer med EU-migrationshärkomst, personer med migrationshärkomst från övriga världen. Migrationsbakgrund definieras här som personer som själva eller vars minst ena förälder inte fick tyskt medborgarskap vid födseln. Eftersom frågan om föräldrars medborgarskap kan vara svår att besvara efterfrågas i stället föräldrarnas födelseplats för att minska det partiella bortfallet på variabeln. Personer som faller utanför de fem grupperna ovan är exempelvis personer födda i Tyskland av föräldrar som kommer från två olika länder eller statslösa personer. Eftersom personregister saknas i Tyskland består urvalet av en sammanläggning av fyra olika delurval från olika källor.⁴ Då det inte på förväg går att avgöra om ett telefonnummer i urvalet tillhör någon av de fem grupperna i målpopulationen och i så fall vilken, så inleds intervjun med en screening av huruvida svarande tillhör populationen. Undersökningen hade uppsatta mål för antalet svarande med respektive utan migrationsbakgrund i var och en av landets 16 delstater. I de 11 västtyska delstaterna (inklusive Berlin) var målen 500 personer vardera. I de fem östtyska delstaterna var målet 500 personer utan migrationsbakgrund respektive 300 personer med migrationsbakgrund. Dessutom fanns ett nationellt mål om minst 1 000 svarande med turkisk härkomst. Målen sattes olika i de olika delstaterna eftersom andelen personer med migrationsbakgrund varierar mellan 22 och 44 procent i de västtyska delstaterna och mellan 10 och 12 procent i de östtyska delstaterna. Totalt bestod urvalet av 712 853 telefonnummer. När misslyckade kontaktförsök som ansågs okorrelerade med intressevariablerna drogs bort återstod 153 269 telefonnummer. (Som misslyckat kontaktförsök räknades t.ex. att ingen svarade men även att numret inte gick att använda eller istället gick till ett företag.). Ett antal personer som genomgått screeningen fick inte besvara undersökningen eftersom deras kvot i delstaten var full. Andelen framgångsrika screeningar var 25 procent. Detta är möjligen en mer lämplig skattning av svarsfrekvensen även om ett stort antal personer valde att inte delta i undersökningen efter att ha genomfört screeningen. Att urvalspersoner väljer att inte delta i undersökningen är särskilt problematiskt när det kan antas korrelera med intressevariablerna. Ett sådant exempel är personer som på grund av språkliga hinder inte kan genomföra undersökningen. Bortfallet av dessa personer (800 stycken) kan antas vara korrelerat med svaren på frågorna om språkkunskaper. Även för personer som är oförmögna att delta på grund av hälsoproblem, eller för personer för vilka intervjun skjutits upp till ett senare tillfälle och som först då väljer att inte svara kan man anta att bortfallet är korrelerat med flera av intressevariablerna. De erhållna svaren viktas i två steg. Först beräknas designvikter där hänsyn tas till

⁴ Delurval av fasta telefonnummer, delurval av mobila telefonnummer, delurval av personer från telefonkataloger med efternamn som kan kopplas till migrantbakgrund, samt delurval av mobila telefonnummer med förmånliga utlandstaxor.

att personer kan dras från flera delurval och att antalet personer i hushållet påverkar sannolikheten att en person tillhör urvalet. Designvikterna kalibreras sedan till marginalfördelningar från senaste folkräkningen. Här används marginalfördelningar för ålder, kön, utbildning, anställningsstatus, födelseland, invandrageneration, ursprungsländer med minst 100 svarande samt de fem grupperna i intressepopulationen.

Frågor

Förutom tyska fanns frågeformuläret översatt till ryska, engelska, turkiska, arabiska och franska. Intervjuare med kunskaper i ett eller flera av dessa språk arbetade med undersökningen. Vid översättningen av frågeformuläret anlätades professionella översättare. De översatta formulären återöversattes sedan till tyska (av oberoende översättare) och jämfördes med ursprungsversionen för att upptäcka felaktigheter i översättningarna. Därefter gjordes kognitiva tester varav majoriteten var på andra språk än tyska. Efter det följde kvantitativa tester på 80 personer, varav över hälften hade migrantbakgrund och hälften av dessa intervjuer skedde på främmande språk. Genomsnittlig intervjulängd i de kvantitativa testerna var en halvtimme.

Frågeformuläret bestod av frågor uppdelade i följande kategorier:

- Screening av migrantbakgrund.
- Sociodemografi.
- Frågor om samexistens i värdlandet (användes för att ta fram ett immigrationsklimatindex).
- Allmänna frågor om migration (identifikation, språkkunskaper, kontaktfrekvens med personer med respektive utan migrationsbakgrund).
- Medieanvändning och medieförtroende.
- Attityder till flyktingar.
- Politik (tillit till demokratin, politiken och institutioner).
- Mobilitet (nationell och internationell).
- Yttre attribut (klädval mm.).
- Livstillfredsställelse (generellt och ekonomiskt).
- Diskriminering.

Undersökningen redovisas i olika rapporter.⁵ Redovisningsgrupperna presenteras utifrån personer med migrationsbakgrund och personer utan migrationsbakgrund. Utöver detta gör Tyskland undersökningar för att undersöka den tyskfödda befolkningens engagemang i olika integrationsfrågor.

⁵[Integration Barometer 2024 - Expert Council on Integration and Migration gGmbH](#)

Kanada

Kanada är ett land med stor invandring men också med olika minoriteter. [The Survey Series on People and their Communities](#) (SSPC) inleddes 2022 och syftar till att dokumentera detaljerade sociala och samhälleliga egenskaper, särskilt hos "svåråtkomliga" grupper. SSPC är en panelundersökning som görs som en serie korta undersökningar av Kanadas statistikbyrå. Med hjälp av 2021 års folkräkningsundersökning inkluderar urvalet för SSPC ett överurval av invandrare och personer som själva uppger att de tillhör en synlig minoritet.⁶

Urval

Målpopulationen för SSPC är personer som är 15 år och äldre. Eftersom undersökningsramen baseras på respondenterna i 2021 års folkräkning inkluderar den observerade befolkningen inte personer som invandrade till Kanada efter folkräkningens referensdatum. Urvalet i undersökningsserien bestod av 70 000 individer. För att säkerställa tillförlitliga skattningar uppdelade för olika intresseområden stratifierades urvalet efter geografisk region, synliga minoriteter och invandrarstatus. För att möjliggöra jämförelser och för att täcka hela målgruppen gjordes också ett urval av individer som inte själva identifierade sig som tillhörande en synlig minoritet men som har liknande ursprung; kallad "rasifierad grupp". Inom varje stratum gjordes ett enkelt slumpmässigt urval.

Respondenterna kontaktas inledningsvis via post, e-post eller telefon. Vid respondenternas första kontakt ombeds de att delta i framtida undersökningar, och att uppge telefonnummer och e-postadress. De som uppger giltigt telefonnummer eller giltig e-postadress kontaktas sedan för efterföljande panelundersökningar. Data samlas in direkt från respondenterna antingen genom en webbenkät eller genom datorstödda telefonintervjuer (CATI).

Förutom engelska och franska översattes enkäten till vietnamesiska, spanska och arabiska. Svarsfrekvensen var 34 procent 2022–2023.

Frågor

Statistics Canada's Questionnaire Design Resource Centre (QDRC) var ansvarig för utvecklingen av undersökningens innehåll. Alla nya frågor måste uppfylla de vägledande principerna för etisk granskning i Kanada: mervärde för Kanadas befolkning, integritet och säkerhet, transparens och ansvarsskyldighet, förtroende och hållbarhet, datakvalitet och rättvisa samt inte göra någon skada. En central fråga för Statistics Canada var att förbli opartisk. Åsiktsbaserat innehåll är främst reserverat för nationella valundersökningar och valdata. Därför

⁶ "Synliga minoriteter definieras i Kanadas *Employment Equity Act* som "personer, andra än aboriginer, som är icke-kaucasier till ras eller icke-vita till färg".

fokuserar allt nytt undersökningsinnehåll specifikt på att mäta individers uppfattningar om sammanhållning och socialt avstånd mellan grupper, men utan att avslöja deras personliga åsikter, övertygelser eller ideologiska ståndpunkt. Till exempel, bedöms det vara problematiskt att fråga om människor är positiva till dem med specifika politiska sympatier. I stället ställs frågor som "hur känner du för personer med politiska åsikter som är [annorlunda från/liknar] dina egna?", som fokuserar på affekt mellan grupper. Det gör att man kan mäta både inom- och mellan-gruppeffekt. Ytterligare en fördel bedöms vara att det kan mildra fördomar om social anpassning av svar som kan uppstå när man frågar respondenterna om deras känslor "gentemot människor med olika åsikter om könsidentitet" och andra ämnen som kan ses som kontroversiella eller splittrande. Därför ställs frågor om tillit till personer med en annan religion än den egna, i stället för att peka ut enskilda religiösa tillhörigheter. Även frågor om erfarenhet av diskriminering ingår i undersökningen. Frågeformuläret bestod av frågor uppdelade i följande teman:

- Samhällsengagemang
- Deltagande och engagemang
- Livskvalitet, mediekonsumtion och förtroende
- Social sammanhållning och erfarenhet av diskriminering
- Idrott, arbetsplatskultur, politiskt engagemang och gemensamma värderingar.

Undersökningen redovisas i korta rapporter med olika teman. [Survey Series on People and their Communities](#)

Frågor som ställs i Belgien, Tyskland, Danmark och Kanada

I föregående avsnitt beskrivs främst undersökningarnas metoder och urval. I detta avsnitt sammanfattar vi frågorna i undersökningarna och de teman de berör.

Samtliga utgår i sina uppföljningar från landspecifika mål för integrationspolitiken. De undersökningar som görs i länderna är riktade till vissa befolkningsgrupper. Främst är fokus på individer med ursprungsländer varifrån invandringen varit stor, eller där integrationen uppfattas som särskilt problematisk. Samtliga länder har en kontrollgrupp med respondenter födda i landet. Det skiljer sig hur ofta och med vilken insamlingsmetod undersökningarna görs, och urvalen skiljer sig väsentligt mellan undersökningarna. När vi tittar närmare på de frågor som ställs visar det sig att det även där finns skillnader. Några gemensamma nämnare finns dock.

Teman som förekommer redovisas nedan sorterat på om de förekommer i samtliga fyra länder, eller i tre, två eller enbart ett lands undersökning. Landsförkortningar som används är Tyskland (Ty), Danmark (Dk), Belgien (Be) samt Kanada (Ka):

- Samhörighet (Ty, Dk, Be, Ka)
- Politiskt självförtroende och demokratisk delaktighet (Ty, Dk, Be, Ka)
- Diskriminering (Ty, Dk, Be, Ka)
- Religion (Ty, Dk, Be, Ka)
- Språk (Ty, Dk, Be)
- Synen på flyktingar/invandrare (Ty, Dk, Be)
- Sociodemografi (Ty, Be, Ka)
- Livstillfredsställelse (Ty, Be, Ka)
- Identifikation (Ty, Be, Ka)
- Bakgrund (Ty, Be)
- Erkännande i värdlandet⁷ (Dk, Be)
- Medieanvändning och förtroende för media (Ty, Ka)
- Yttre attribut (Ty, Ka)
- Negativ social kontroll⁸ (Dk)
- Medborgarskap (Be)
- Mobilitet (Ty)
- Jämställdhet/jämlikhet (Dk).

Social samhörighet, demokratiskt deltagande och begränsande företeelser som diskriminering är områden som samtliga redovisade länder inkluderar i sina undersökningar.

⁷ Exempelvis ställs frågan "I hvilken grad synes du, at folk i Danmark anerkender indvandreres indsats i samfundet?" i Danmarks undersökning.

⁸ Exempelvis ställs till unga frågan "Tror du, at din familie vælger en fremtidig partner eller ægtefælle til dig imod din vilje?" i Danmarks undersökning.

